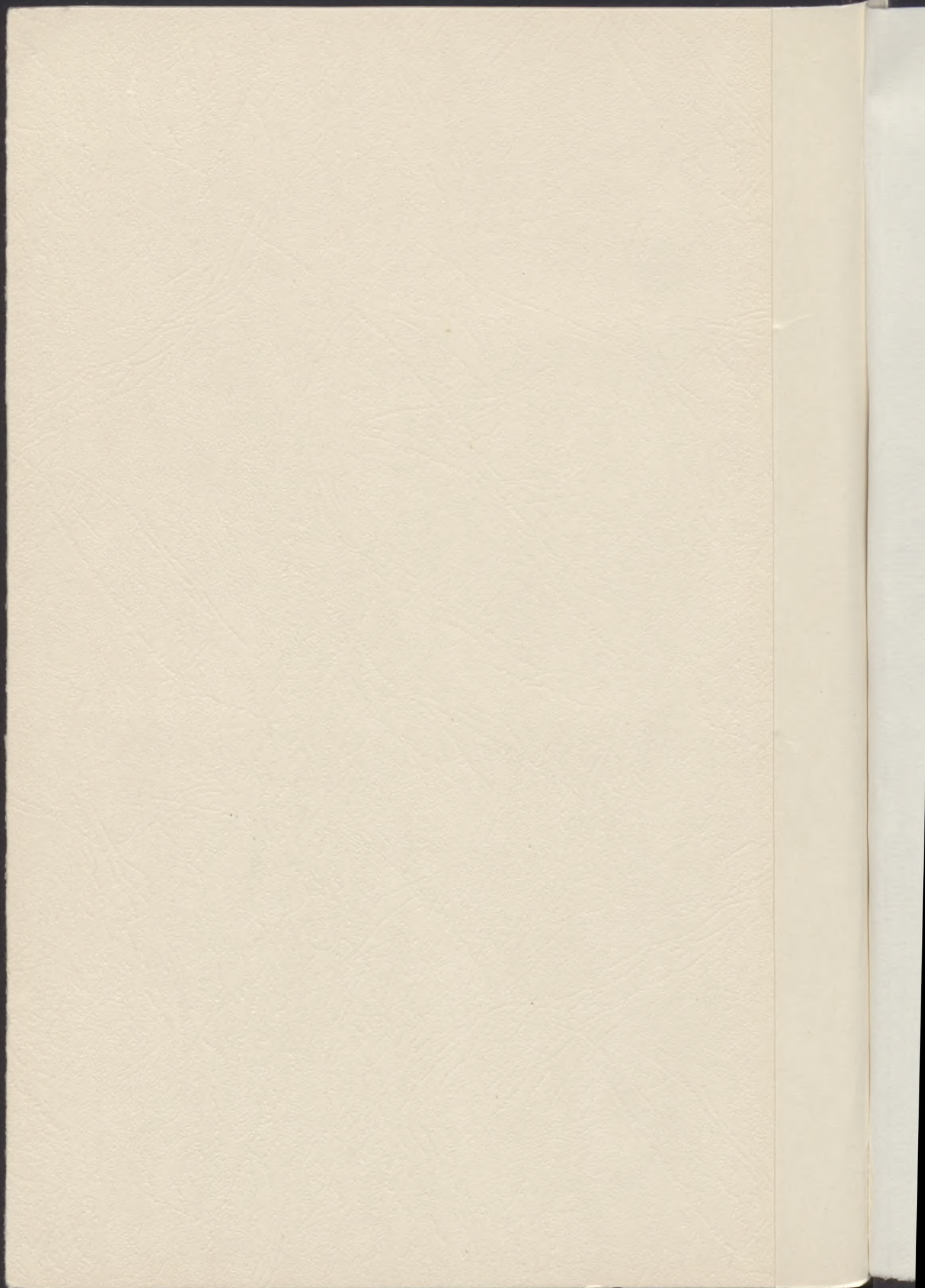

HD
42.242

[REDACTED]

ZERKALL BÜTTEN

ZERKALL BÜTTEN

»Studium«

A Magyar Iparművészeti Főiskola

Typo-grafikai tanszékének

kiadványai

Szerkeszti: Haiman György

Vas István

MD 42. 242

1983

Rapszódia a hűségéről

Milyen kevés élet, mennyi irodalom!
S hogy átcsap az élet a meddő szavakon!
Három napja nézem, hallgatom, amint
Felcsapnak tajtékozva régi napjaink,
S átszűrt, átszellemült fény villódzik, minthacsak
Áttündökölné rajtuk egy hajdani alkonyat,
És mintha a régi erkélyen ülnék újra vele,
Előttünk a Duna a hídakkal, s napjaink szégyene
Szívünkéből, szavainkból felcsapna hirtelen –
Egy országnak, egész világnak szégyene kiben
Élt akkor úgy, mint bennünk? És hallgatom dühét:
Ez volt az ifjúságunk, ez a keserűség?
Ez a becsület-próbája, ez a megszégyenítő,
Gondolatot szorító, csapdába csaló idő?
Ezek a félszeg helyzetek, ezek a kínos érvek,
Bemocskoló bizalmak? Ezek a rettegések!

S a szemérmes, irodalmár dühök
Tanácstalan sistergései mögött
Hiába hősies igyekezet az ész:
Terjed, mint a mocsár, az ólom nehézkedés.
És akármilyen más volt, az övét meg az enyémet
Összefonták örökre a napok, az események,
A szörnyszülő folyó, a múlttá vált jelen
Tajtékai között fel-felbukó nevem
S az első háborús őszbe kövült kínszenvedés.
És az a ravatal! És az a temetés!
Az a mellékmondatban felhörgő éjszaka,
Hogy ott voltál, hogy a sírtól együtt jöttünk haza.
Ó, az a halálhörgéstől hangosodó világ!
Egymásba kulcsolódó, testvér agóniák!
S a lapok közt, ahol az övé végetért,
Ott látom haldoklásod lopódzó kezdetét.

Soha senki hozzám hűséges ne legyen,
Ha kínjaitokat valaha feledem.
Ne legyen soha többé egy derűs pillanatom,
Ha azt, amit akartunk, valaha megtagadom.
Világtalan legyek és süket, mint a föld,
Ha valaha visszakívánom azt, ami titeket ölt.
Ti szegények, ti szentek, ti bátrak, kedvesek!
Száradjon el az agyam, ha hozzátok hűtlen leszek!

2 Két nap múlva

Ha azt, amit akartunk, valaha megtagadom . . .
De akartad-e, amit akartunk, meredek utadon?
Az evangéliumi, utolsó ösvenyen?
Ha szememmel követném, belekáprázik eszem.
Terád a kínhalál várt, a végső tisztaság.
Én szöktem, menekültem a szennyen, a törökön át.

Mennyi bújkálás, színlelés, mennyi csel és csalás!
Aztán az a világvég, az a szabadulás!
Később a kénköves mocsár, dögvésszel vert öböl!
A hagymáz, mely mindennél alattomosabban öl!
És az, amit akartunk, így-úgy valóra vált,
S a szándékot a teljesedés szégyennel itatta át,
S ez a szégyen, az elkárhozás már vérünkben kering,
S kiki másképpen süllyed el, öntörvénye szerint,

Mert visszájára fordul itt a védekező akarat,
Itt még a rettegéshez is a cinkos bűn ragad
S nyálkájával bevonja a tiszta eszméletet –
Ehhez kell hűnek lennem, hogy hozzátok hű legyek?
Én szöktem, menekültem és életben maradtam.
Baráti s idegen kéz hány segített utamban!
Hány bízó, biztató arc ragyogott rám azóta!
Felnyíló új szem, új szív mentett meg mosolyogva.
Mennyi új lehetőség ölelt magához engem,
Hány erős új szövetség az újabb förtelemben!
És az, amit akartunk, özönvíz ellenük
S már lassan öli őket, vagy azt, ami lényegük,
Mint ahogy ölné azt is, ami legszebb volt bennetek –
Lehetek-e hű hozzátok, hogy hűtlen ne legyek?

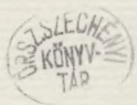
Nekem egy és oszthatatlan az idefenn, odalenn,
És köt az, ami meghalt, és köt, ami eleven,
És hűnek lenni ahhoz, amit akartunk, nem elég,
Mert minden, amit élek, új és új kötelék,
Hiába tudom, hogy minden hűségem mást jelent,
Hiába fogadna magába két ádáz csatarend,
S mert nem az az én dolgom, hogy rendet teremtsék itt,
Agyam, szívem őrzi ellentmondó hűségeit,
S két pillanattá válik minden pillanatom –
Száradjon el az agyam, ha az egyiket megtagadom!

Két pillanattá válik minden pillanatom
És engem kétfelé feszít egy időtlen kínpadon,
S én nézem pontosan, józanul, mert nem az öntudat:
A hűség, létem tengelye az, mely bennem meghasadt.
Mondják, a karóbahúzott, hajdani magyarok
Között nem egy akadt, aki a karón pipázgatott –
Így kínpadra feszített, keserű tudatom
Erőt vesz még a kétfelé igyekvő pillanaton.
Az egyik hűség ide ránt, a másik húz oda.
Feszít a kín : „Vagy ezt, vagy azt!” – De nem és nem! Soha!
Nem, amíg én vagyok én, amíg érzem, hogy egy vagyok,
Egy hűségemet sem nyelik el ezek a „vagy-vagy”-ok.
S ha szorít az egyik förtelem, s beleroppan az öntudatom,
És szűköl létem lényege, s magamat feladom,
S felhördül rettegésem, hogy „akármi, csak ne ez”,
Ha csak a kívánságom is a *másik* cinkosa lesz,

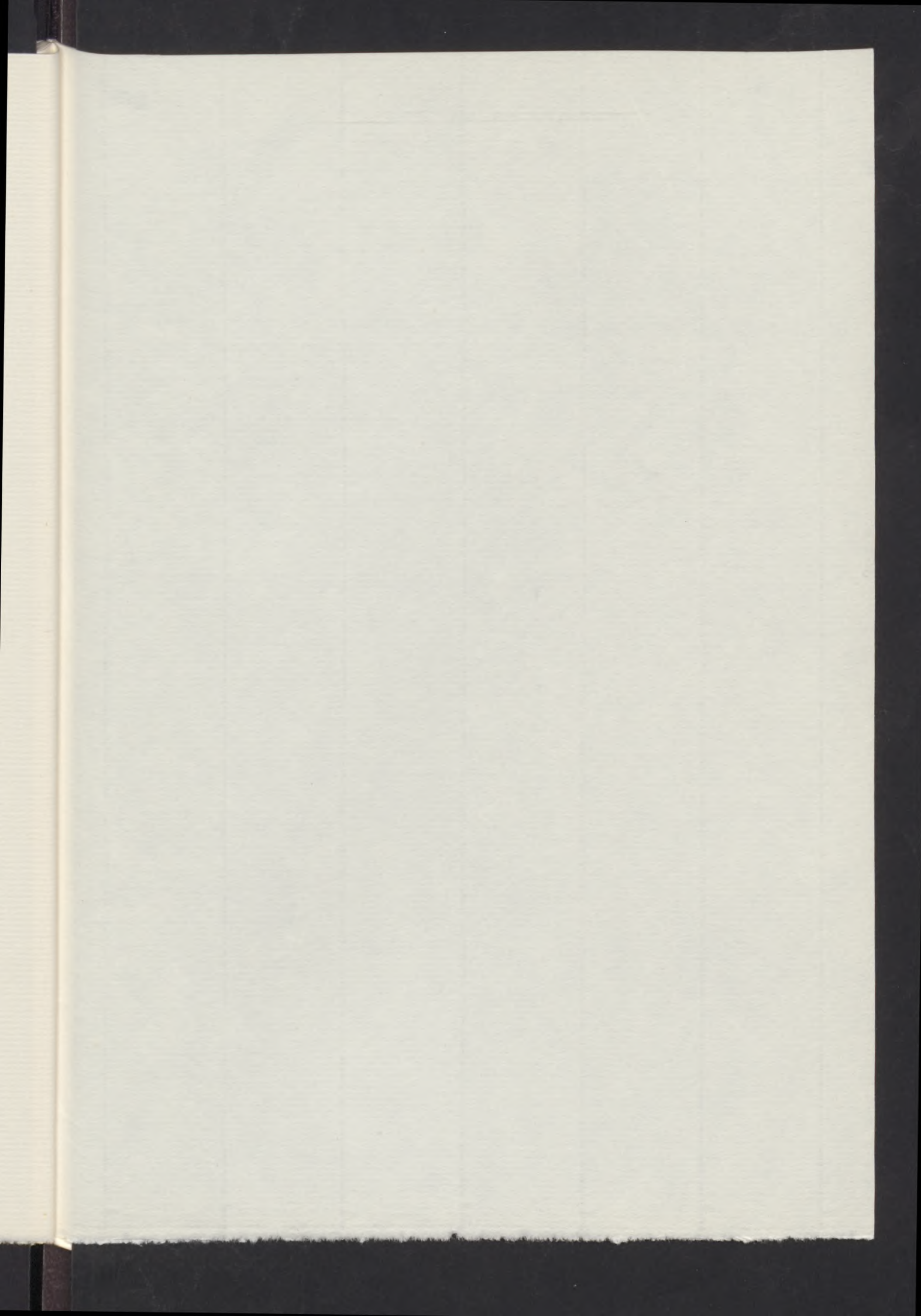
Vagy félek attól, ami jön, és elborul agyam,
S azt mondom a pillanatnak: „Maradjon az, ami *van*” –
Nem én vagyok, nem én vagyok, csupán a rettegés:
Nem változik a hűség, az időtlen, egy, egész.
Hűségölő, tébolybavivő, sátáni „vagy-vagy”-ok –
Száradjon el az agyam, ha egyet is elfogadok.

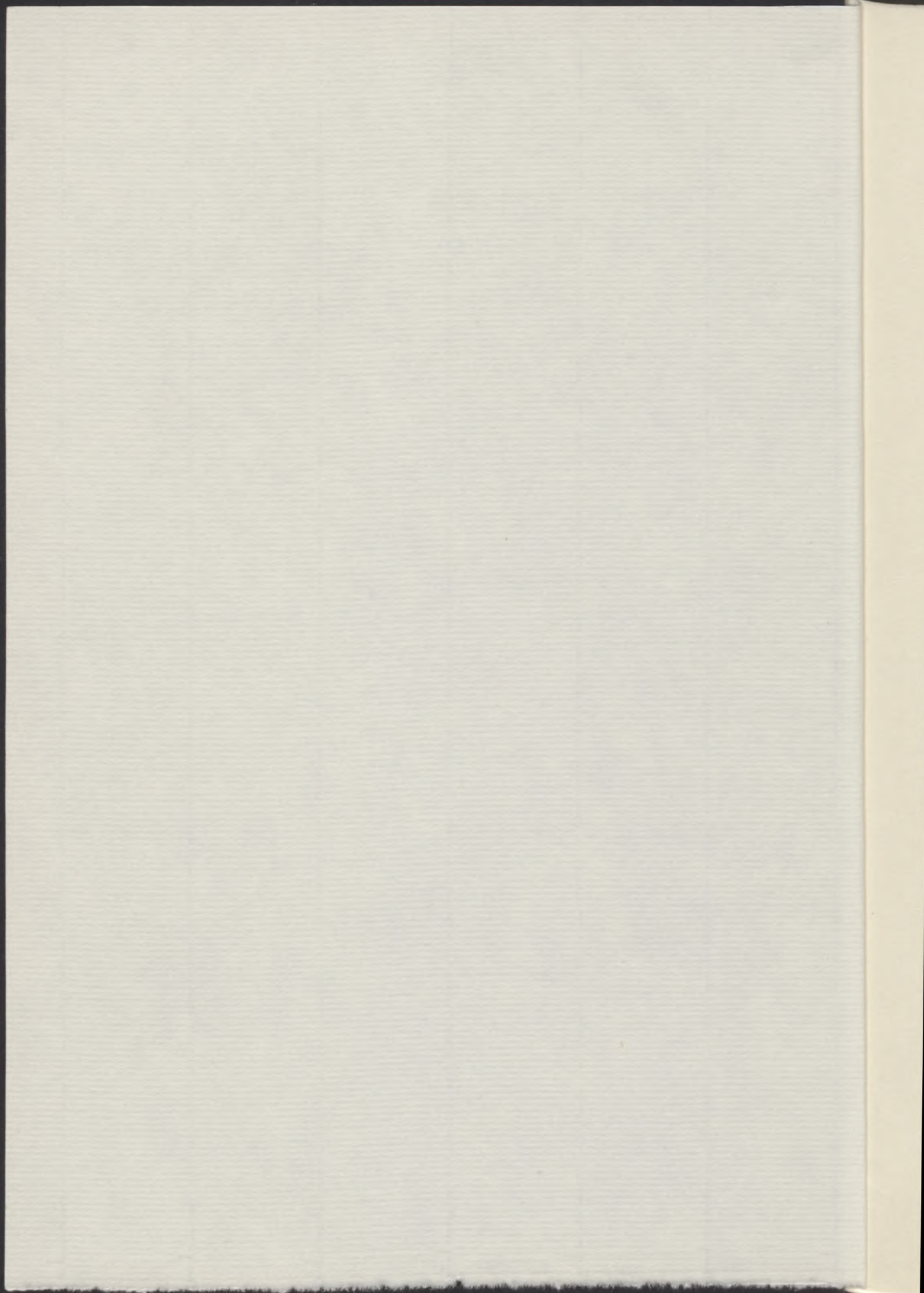
Két pillanattá válik minden pillanatom –
Ne hagyd széthullani őket, megtartó Irgalom,
Te mindenkihez másképp hűséges Szeretet,
Te, kihez minden új szív újképpen hű lehet,
Te rejtelmes Megértés, te sugárzó Titok,
Te, aki a hűtlenséget is hűségre fordítod,
Te, akihez a százfelé húzó hűség vezet,
Fogadd szívedbe ellentmondó hűségeimet,

Te, akiben tudásra talál a tévelygő tudat,
Vezesd magadba annyifelé elveszett útjaimat,
Te minden hűség pásztora, fogadj be oda, ahol
Egésszé egyesülhet az, ami itt részekre hull,
Ahonnan kinnrekednek a zsarnoki „vagy-vagy”-ok,
Hol mindent megtalálok, amihez hű vagyok,
Hogy ami kétfelé hasadt, örökre egy legyen,
Te ezer alakban Egyetlen, megváltó Szerelem!

A »Stadium« füzetek a Magyar Iparművészeti Főiskola
Typo-grafikai tanszéke tanárainak és hallgatóinak
könyvművészeti kísérleteit és tanulmányait szolgálják.
A sorozatot szerkeszti Haiman György. Irodalmi tanácsaival segíti Illés Endre.
Ez a füzet a tanszék könyvművészeti osztályában készült
mint Urbán László főiskolai hallgató diplomamunkája.
Tervező tanár: Haiman György. A nyomást 1973. évben
a tanszék műhelyében végezték Csernus László főműhelyvezető irányításával.
Nyomtatták Bodoni antikva betűkkel,
a zerkalli papírgyár bordázott merített papírjára
és nem került könyvkereskedelmi forgalomba.

1789